

BIZOTTSÁG KONTRA NÉMETORSZÁG

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)
2006. január 10.*

A C-98/03. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2003. február 28-án,

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviseli: U. Wölker, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Németországi Szövetségi Köztársaság** (képviselik: M. Lumma és C. Schulze-Bahr, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: német.

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, C. Gulmann (előadó), R. Silva de Lapuerta, P. Küris és G. Arestis bírák,

főtanácsnok: A. Tizzano,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. július 14-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2005. november 24-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Keresetével az Európai Közösségek Bizottsága annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy
 - mivel a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.; a továbbiakban: irányelv)

4. cikkének (1) bekezdése szerinti különleges természetvédelmi területeken kívül megvalósított egyes programok esetében nem írta elő az irányelv 6. cikke (3) és (4) bekezdésével összhangban a természeti területre gyakorolt hatások kötelező vizsgálatát, függetlenül attól, hogy az ilyen programok jelentős hatással lehetnek-e egy különleges természetvédelmi területre;

- mivel egy különleges természetvédelmi területen engedélyezte a kibocsátásokat, függetlenül attól, hogy azok jelentős hatással lehetnek-e a területre;

- mivel a fajok védelmére vonatkozó rendelkezések hatálya alól kizárt egyes, a védett állatok rovására nem szándékosan okozott zavaró hatásokat;

- mivel nem biztosította az irányelv 16. cikkében előírt eltérési feltételek betartását a különleges természetvédelmi terület védelmével összeegyeztethető egyes jogi aktusok esetében;

- mivel a növényvédő szerek felhasználására vonatkozó szabályozása nem veszi kellően figyelembe a fajok védelmét;

- mivel nem közölte a halászatról szóló jogszabályai rendelkezéseit, és/vagy mivel nem ügyelt arra, hogy ezek a rendelkezések megfelelő halászati tilalmakat tartalmazzanak;

a Németországi Szövetségi Köztársaság nem teljesítette az irányelv 6. cikkének (3) és (4) bekezdéséből, valamint 12., 13. és 16. cikkéből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

A közösségi jog

- 2 Az irányelv célja a 2. cikkének (1) bekezdése értelmében az, hogy „a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelmével hozzájáruljon a biológiai sokféleség biztosításához a Szerződésben érintett tagállamok európai területén belül”.
- 3 Az irányelv 4. cikke előírja az azon területek különleges természetvédelmi területként való kijelölésére irányuló eljárás lefolytatását, ahol előfordulnak az irányelv által védett fajok és élőhelyek.
- 4 Az irányelv tizedik preambulumbekkezdése értelmében „alaposan meg kell vizsgálni minden olyan tervet vagy programot, amelynek jelentős hatása lehet a már kijelölt, illetve a jövőben kijelölendő területek védelmének célkitűzéseire”. Ezt a preambulumbekkezdést az irányelv 6. cikkének (3) bekezdése fejt ki, amely a (4) bekezdésre utal. Az említett bekezdések elrendelik:

„(3) Figyelembe véve az adott természeti terület védelmével kapcsolatos célkitűzéseket, megfelelő vizsgálatot kell folytatni minden olyan terv vagy program hatásait illetően, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként valószínűleg jelentős hatással lesz arra. A természeti területre

gyakorolt hatások vizsgálatának eredményét figyelembe véve, továbbá a (4) bekezdés rendelkezéseinek értelmében az illetékes nemzeti hatóságok csak azután hagyják jóvá az érintett tervet vagy programot, ha megbizonyosodtak arról, hogy az nem fogja hátrányosan befolyásolni az érintett természeti terület épségét, és miután – adott esetben – kikérték a lakosság véleményét is.

(4) Amennyiben a természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának kedvezőtlen eredménye ellenére valamely elsődlegesen fontos, társadalmi vagy gazdasági jellegű közösségi érdekre [helyesen: valamely fontos közérdeken alapuló, társadalmi vagy gazdasági jellegű kényszerítő okokra] figyelemmel – alternatív megoldás hiányában – mégis végre kell hajtani egy tervet vagy programot, a tagállam minden szükséges kiegyenlítő intézkedést megtesz a Natura 2000 általános egységességének megóvása érdekében. A tagállam az elfogadott kiegyenlítő intézkedésekről értesíti a Bizottságot.

Amennyiben az érintett természeti terület elsődleges fontosságú természetes élőhelytípust foglal magában, és/vagy veszélyeztetett faj élőhelyéül szolgál, kizárólag az emberi egészséggel, a közbiztonsággal vagy a környezet szempontjából elsődlegesen fontos előnyökkel kapcsolatos, továbbá – a Bizottság véleménye szerint – a közérdek kényszerítő indokain [helyesen: fontos közérdeken alapuló kényszerítő okokon] alapuló szempontokat lehet érvényesíteni.

5 Az irányelv 12. cikkének (1) bekezdése szerint:

„(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a IV. melléklet a) pontjában felsorolt állatfajok természetes elterjedési területükön való szigorú védelmének érdekében, megtiltva az alábbiakat:

a) e fajok vadon befogott példányainak szándékos befogásának vagy megölésének bármely formája [helyesen: e fajok vadon élő példányai szándékos befogásának vagy megölésének bármely formája];

- b) e fajok szándékos zavarása, különösen párzás, utódnevelés, áttelelés és vándorlás idején;

- c) vadon élő állatok tojásainak szándékos elpusztítása vagy begyűjtése;

- d) párzási, költő- vagy pihenőhelyek károsítása vagy elpusztítása.”

6 Az említett irányelv 13. cikke elrendeli:

„(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a IV. melléklet b) pontjában felsorolt növényfajok számára szigorú védelmi rendszert hozzanak létre, megtiltva az alábbiakat:

- a) az említett növényfajok vadon élő példányainak szándékos letépése, begyűjtése, levágása, gyökerestől való kiszedése vagy elpusztítása azok természetes elterjedési területén;

- b) az említett növényfajok vadonból begyűjtött példányainak tartása, szállítása, kereskedelme vagy cseréje, továbbá eladásra vagy cserére való felkínálása, kivéve azon példányokat, amelyek begyűjtése ezen irányelv alkalmazása előtt, jogszerűen történt.

(2) Az (1) bekezdés a) és b) pontjában említett tilalmak az e cikk hatálya alá tartozó növények életének valamennyi szakaszára érvényesek.”

7 Az irányelv 16. cikkének (1) bekezdése így fogalmaz:

„Amennyiben nincs más megfelelő megoldás, és az eltérés megengedése nem befolyásolja hátrányosan az érintett fajok populációi kedvező védettségi állapotának fenntartását az elterjedési területükön [helyesen: a természetes elterjedési területükön], a tagállamok engedélyezhetik a 12., 13., 14. cikkben, valamint a 15. cikk a) és b) pontjában foglalt rendelkezésektől való eltérést az alábbiak érdekében:

- a) a vadon élő állatok és növények, valamint a természetes élőhelyek védelme;
- b) termést, állatállományt, erdőt, halastavat, vizeket és más típusú tulajdont érintő súlyos károk megelőzése;
- c) közegészség, közbiztonság vagy más fontos közérdeken alapuló kényszerítő okok, beleértve a társadalmi vagy gazdasági érdekeket is, továbbá a környezet számára kiemelkedően előnyös hatás elérése;

- d) az érintett fajok újbóli elszaporításával és visszahonosításával kapcsolatos kutatás és oktatás, továbbá az e célok érdekében végzett tenyésztés és nemesítés, növények esetében a mesterséges szaporítást is beleértve;
- e) a IV. mellékletben felsorolt fajok korlátozott és az illetékes tagállami hatóságok által meghatározott számú példányai szigorúan ellenőrzött feltételek mellett, szelektív módon és korlátozott mértékben végzett befogásának, begyűjtésének vagy tartásának engedélyezése.”

A nemzeti jog

- 8 A Németországi Szövetségi Köztársaság többek között a természet védelméről és a tájvédelemről szóló, 1998. szeptember 21-i szövetségi törvénnyel ültette át az irányelvet (Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege, BGBl. 1998. I, 2995. o., a továbbiakban: BNatSchG [1998]).
- 9 Ezt a törvényt a természet védelméről és a táj megővéséről szóló, 2002. március 25-i szövetségi törvény hatályon kívül helyezte, és annak helyébe lépett (Gesetz über Naturschutz und der Landschaftspflege, BGBl. 2002. I, 1193. o., a továbbiakban: BNatSchG [2002]).
- 10 A BNatSchG (2002) 34. cikkének (1) bekezdése átültette a német jogrendbe az irányelv 6. cikke (3) bekezdésének első mondatában kimondott, a programoknak az irányelv értelmében védett területekre gyakorolt hatásai vizsgálatára vonatkozó kötelezettségét.

11 A BNatSchG (2002) 10. cikke (1) bekezdésének 11. pontja a következőképpen határozza meg a „törvény szerinti programok” fogalmát:

- a) egy közösségi jelentőségű természeti területen, vagy egy európai madárvédelmi területen belül tervezett programok és intézkedések, amennyiben azok hatósági döntéstől vagy egy hatósági értesítéstől függenek, vagy ha azokat hatóság hajtja végre,

- b) a 18. cikk szerinti, a természetbe és a tájba történő beavatkozások, amennyiben azok hatósági döntéstől vagy hatósági értesítéstől függenek, vagy ha azokat hatóság hajtja végre és

- c) a szennyezés elleni védelemről szóló szövetségi törvény értelmében engedélyköteles berendezések létesítése, valamint a vízháztartásról szóló törvény értelmében engedélyköteles vagy jóváhagyástól függő vízhasználatok,

amennyiben egyenként vagy más programokkal és tervekkel együtt jelentős hatással lehetnek egy közösségi jelentőségű természeti területre vagy egy európai madárvédelmi területre [...].

12 A BNatSchG (2002) 18. cikke előírja:

„(1) A természetbe és a tájba való beavatkozás a jelen törvény alkalmazásában a földfelszín formájának vagy használatának megváltoztatása, vagy a felszíni talajréteghez kapcsolódó talajvízszint módosítása, amely jelentősen megváltoztathatja a táj, vagy az ökoszisztéma teljesítmőképességét és működését.

(2) A földek mezőgazdasági, erdőgazdasági és halászati hasznosítása nem minősül beavatkozásnak, amennyiben figyelembe veszi a természetvédelem és a táj megővésének elveit. A földek mezőgazdasági, erdőgazdasági és halászati hasznosítása elvileg nem veszélyezteti a fent hivatkozott célokat és elveket, amennyiben betartja az 5. cikk (4)–(6) bekezdésében szereplő feltételeket és a helyes szakmai gyakorlat szabályait, amelyek a mezőgazdaságról, az erdőgazdaságról és a halászatról szóló törvényből, valamint a földvédelemről szóló szövetségi törvény 17. cikkének (2) bekezdéséből erednek.”

13 A BNatSchG (2002) „anyagí ártalmak” című 36. cikke előírja:

„Amennyiben a szennyezés elleni védelemről szóló szövetségi törvény alapján engedélyköteles berendezés előreláthatólag kibocsátást okoz, amely – beleértve a más berendezésekkel és intézkedésekkel együttes hatást – e berendezés hatókörében jelentős hatással van a közösségi jelentőségű természeti terület vagy az európai madárvédelmi terület védelméhez szükséges lényeges alkotórészekre, és ha a károsodásokat nem lehet kiegyenlíteni a 19. cikk (2) bekezdésének megfelelően, az engedélyt nem lehet kibocsátani, kivéve ha teljesülnek a 34. cikk (3) és (4) bekezdése együttes rendelkezéseinek feltételei. A 34. cikk (1) és (5) bekezdését értelemszerűen alkalmazni kell. A határozatokat a természetvédelem és a tájvédelem tárgyában illetékes hatósággal egyetértésben hozzák meg.”

14 A BNatSchG (2002) „más jogszabályi rendelkezésekhez fűződő viszony” című 39. cikke (2) bekezdésének első mondata elrendeli:

„A növényvédelemről, az állatvédelemről, az állatjárványok elleni védekezésről szóló jogszabályok, valamint az erdőkről a vadászatról és a halászatról szóló jogszabály rendelkezéseit sem a jelen szakasz, sem az annak alapján és annak keretében elfogadott törvényi rendelkezések nem érintik.”

- 15 A BNatSchG (2002) 42. cikkének (1) és (2) bekezdése az irányelv 12. és 13. cikkében szereplő tilalmak átültetésére irányul.
- 16 A BNatSchG (2002) „Eltérések” című 43. cikke a (4) bekezdésében előírja, hogy „a 42. cikk (1) és (2) bekezdésében kimondott tilalmakat nem lehet alkalmazni a mezőgazdasági, erdőgazdasági és halászati célú földhasznosításra irányuló, és a helyes szakmai gyakorlatnak, valamint az 5. cikk (4)–(6) bekezdéseiben előírt követelményeknek megfelelően végrehajtott tevékenységekre, az e tevékenységek keretében előállított termékek értékesítésére, vagy a 19. cikk alapján engedélyezett beavatkozások végrehajtására, vagy a környezetre gyakorolt hatás vizsgálatáról szóló törvény keretében a környezeti hatásvizsgálatra, továbbá a 30. cikk alapján engedélyezett intézkedések végrehajtására irányuló tevékenységekre, azzal a feltétellel, hogy az állatokat – beleértve azok fészkelő-, költő-, élő- vagy búvóhelyeit – és a különösen védett növényfajokat ezáltal szándékosan ne veszélyeztessék [...]”.
- 17 A Németországi Szövetségi Köztársaságban az irányelvet számos ágazati törvénnyel is átültették, egyebek között a növényvédelemről szóló, 1998. május 14-i törvénnyel (Pflanzenschutzgesetz, BGB I. 1998. I, 971. o., a továbbiakban: PflSchG), amely 6. cikke (1) bekezdésében elrendeli:

„A növényvédő szereket a helyes szakmai gyakorlat szabályainak megfelelően kell felhasználni. Tilos a felhasználásuk, amennyiben az emberi vagy az állati egészségre vagy a talajvízre előreláthatóan káros hatást gyakorolnak, vagy ha más súlyosan káros – különösen a természeti egyensúlyra gyakorolt – hatással rendelkeznek. Az illetékes hatóság elrendelheti az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy teljesüljenek a jelen bekezdés első és második mondatában említett követelmények.”

A jogvitát megelőző eljárás

- 18 2000. április 10-én a Bizottság felszólító levelet intézett a Németországi Szövetségi Köztársasághoz, amelyben felhívta, hogy nyújtsa be az észrevételeit az irányelv 6. cikke (3) és (4) bekezdésének, és a 12., 13. és 16. cikkének végrehajtására vonatkozóan.
- 19 Miután tudomást szerzett a Németországi Szövetségi Köztársaság 2000. augusztus 11-i válaszáról, a Bizottság 2001. július 25-én indokolással ellátott véleményét bocsátott ki, amelyben felhívta a tagállamot az ahhoz szükséges intézkedések megtételére, hogy a véleményben foglaltaknak az értesítéstől számított két hónap alatt tegyen eleget.
- 20 Ebben az indokolással ellátott véleményben a Bizottság arra a következtetésre jutott, többek között a BNatSchG (1998)-ra hivatkozva, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság nem tette meg az irányelv fent hivatkozott rendelkezéseinek átültetéséhez szükséges intézkedéseket.
- 21 Az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő leteltét követően a Németországi Szövetségi Köztársaság 2001. november 21-i levelében vitatta a Bizottság által emelt kifogásokat.
- 22 Ezt követően a BNatSchG (2002) hatályba lépett.
- 23 E körülmények között döntött a Bizottság a jelen kereset benyújtásáról.

A kereset elfogadhatóságáról

- 24 A német kormány először a Bizottság keresetének elfogadhatatlanságára hivatkozik, mivel a Bizottság nem vett kellően figyelembe a BNatSchG (2002) által bevezetett minden új rendelkezést, sem az egyéb különleges nemzeti rendelkezéseket. Ugyanakkor ezek a rendelkezések biztosítanak, hogy a vitatott német szabályozás rendelkezéseit az irányelvvel összhangban alkalmazzák.
- 25 Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az a kérdés, miszerint a Bizottság a német szabályozás irányelvvel való összhangjának vizsgálata során figyelembe vett-e bizonyos normatív módosításokat, az ügy lényegére vonatkozik, következésképpen a kereset megalapozottságára, és nem annak elfogadhatóságára.
- 26 Szintén hangsúlyozni kell, hogy az a tény nem teszi a keresetet elfogadhatatlanná, hogy a Bizottság a keresetében a BNatSchG (2002) bizonyos rendelkezéseire alapítja a jogalapjait, zárójelben megemlítve a BNatSchG (1998) megfelelő rendelkezéseit, jóllehet az indokolással ellátott vélemény csak a régi rendelkezésekre vonatkozott.
- 27 Jóllehet az EK 226. cikk alapján indított kereset tárgyát behatárolja a pert megelőző eljárás, következésképpen a keresetlevelet nem lehet más rendelkezésekre alapozni, mint amelyeket az említett eljárás során megjelöltek, ez a követelmény ugyanakkor nem vezethet annak előírásához, hogy az indokolással ellátott véleményben hivatkozott és a keresetben megjelölt nemzeti jogszabályoknak minden esetben teljes mértékben meg kellene egyeznie. Amennyiben e két eljárási szakasz között változás történt a jogszabályokban, valójában az is elegendő, hogy a pert megelőző eljárásban kifogásolt szabályozással létrehozott rendszert összességében a tagállam

által az indokolással ellátott véleményt követően hozott és a keresetben támadott új intézkedések is fenntartsák (a C-221/03. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 2005. szeptember 25-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-8307. o.] 38. és 39. pontja).

28 A jelen esetben a BNatSchG (2002) rendelkezései, amelyekre a Bizottság a keresetlevelében hivatkozik, lényegüket tekintve azonosak a BnatSchG (1998) rendelkezéseivel, amelyeket a Bizottság az indokolással ellátott véleményben kifogásolt.

29 Ebből következően a kereset elfogadható.

Az ügy érdeméről

30 A keresete alátámasztására a Bizottság hat kifogásra hivatkozik.

Az első kifogásról

A felek érvei

31 A Bizottság felrója a Németországi Szövetségi Köztársaságnak az irányelv 6. cikke (3) és (4) bekezdésének hiányos átültetését a nemzeti jogba, mivel a BNatSchG (2002) 10. cikke (1) bekezdése 11. pontjának b) és c) alpontjában szereplő „program” fogalma, amely a különleges természetvédelmi területen kívül megvalósított

programokra alkalmazható, túl megszorító, és a hatásvizsgálati kötelezettségből kizár egyes beavatkozásokat és más, a védett természeti területek számára potenciálisan káros tevékenységeket.

- 32 A Bizottság azt állítja a BNatSchG (2002) 10. cikke (1) bekezdése 11. pontjának b) alpontja szerinti programok esetében, hogy mivel azok csak az ugyanezen törvény 18. cikke szerinti beavatkozással járnak a természetbe és a tájba, egyes programok vonatkozásában, amelyek a védett természeti területekre valószínűleg jelentős hatással lehetnek, előzetesen nem vizsgálják meg a természeti területre gyakorolt hatást az irányelv 6. cikke (3) és (4) bekezdésének megfelelően. Ugyanis az említett 18. cikk (1) bekezdése csak a földfelszín formájának vagy használatának változásaira vonatkozik, de nincs figyelemmel valamennyi egyéb olyan tevékenységre vagy intézkedésre, amelyek egy védett természeti területnek nem a földfelszínére vonatkoznak, sem azokra, amelyek nem járnak semmilyen változással, még akkor sem, ha azok valószínűleg jelentős hatással vannak egy ilyen területre. Valójában a különleges természetvédelmi területen kívül megvalósított beavatkozásokra vonatkozó BNatSchG (2002) 10. cikke (1) bekezdése 11. pontjának b) alpontja értelmében vett program fogalma szűkebb, mint az ugyanazon cikk a) pontjában szereplő program fogalma, amely a különleges természetvédelmi területen belül megvalósított programokra vonatkozik. A hatásvizsgálatnak alávetendő intézkedések meghatározásakor azonban az irányelv nem tesz különbséget a védett területen kívül vagy azon belül megtett intézkedések között.
- 33 Ezenkívül a BNatSchG (2002) 18. cikkének (2) bekezdése kizárja az ugyanazon törvény 10. cikke (1) bekezdése 11. pontjának b) alpontja értelmében vett „program” fogalmából a földek mezőgazdasági, erdőgazdasági és halászati célú hasznosítását, amennyiben a hasznosítás során figyelembe veszik a természetvédelem és a táj megóvásának céljait és elveit.
- 34 Ezenkívül az említett törvény 10. cikke (1) bekezdése 11. pontjának c) alpontja esetében a Bizottság kifogásolja, hogy a „program” fogalma egyrészt a szennyezés elleni védelemről szóló szövetségi törvény (Bundes-Immissionsschutzgesetz, a továbbiakban: BImSchG) értelmében engedélyköteles berendezésekre, másrészt a vízháztartásról szóló törvény (Wasserhaushaltsgesetz, a továbbiakban: WHG)

értelmében engedélyköteles vagy jóváhagyástól függő vízhasználatokra korlátozott. Így az ilyen jóváhagyástól nem függő és nem engedélyköteles vízhasználatok, illetve berendezések kivételt képeznek az irányelv 6. cikkének (3) bekezdésében előírt helyszíni hatásvizsgálati kötelezettség alól, függetlenül attól, hogy kifejthetnek-e jelentős hatást a védett természeti területekre.

- 35 A német kormány először előterjeszti, hogy a Bizottság a „program” fogalmát túl tágan értelmezi, mivel a hatásvizsgálati kötelezettségnek semmilyen korlátozását nem fogadja el a német szabályozás által érintett tevékenységeknek a természeti területekre gyakorolt hatásai vonatkozásában. Ezt a fogalmat az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelvben (HL L 175., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 248. o.) szereplő pontos meghatározás fényében kell értelmezni.
- 36 A német kormány ezt követően azt állítja, hogy a BNatSchG (2002) 18. cikkének (1) bekezdésének értelmében a „beavatkozás” fogalma egy esetről esetre történő vizsgálatot feltételez az irányelv céljainak fényében. Így az említett 18. cikk (1) bekezdése az irányelv értelmében gyakorlatilag nem korlátozza a „program” fogalmát. Ez a rendelkezés nem a földfelszín formájának vagy használatának megváltoztatását, hanem beavatkozást feltételez, amennyiben egy tevékenység olyan hatással van a földfelszínre, hogy a védett természeti területen éreztetni hatását.
- 37 A BNatSchG (2002) 18. cikkének (2) bekezdésében előírt eltérés vonatkozásában a német kormány előterjeszti, hogy ez a rendelkezés feltétlenül megköveteli, hogy a természet védelmének és a tájak megóvásának céljait és elveit figyelembe vegyék annak érdekében, hogy a talaj mezőgazdasági, erdőgazdasági és halászati célú hasznosítása ne minősüljön olyan programnak, amelyet hatásvizsgálatnak kell alávetni.

38 Végül, a BNatSchG (2002) 10. cikke (1) bekezdése 11. pontjának c) alpontja esetében a német kormány megjegyzi, hogy a BImSchG értelmében a nem engedélyköteles és jóváhagyástól sem függő berendezéseknek is be kell tartaniuk az irányelv által figyelembe vett követelményeket. Ugyanis ez a törvény előírja különösen annak ellenőrzését, hogy megakadályozták-e azokat a környezetkárosító hatásokat, amelyek elkerülését a technika állása lehetővé teszi, illetőleg a legalacsonyabb szintre csökkentették-e azokat, amelyeknek az elkerülését a technika állása nem teszi lehetővé. A WHG értelmében a vizek nem engedélyköteles használata esetében a német kormány többek között előterjeszti, hogy olyan használatról van szó, amely csekély mennyiségű vizet érint, és amely összeegyeztethető a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvvel (HL L 327., 1. o.; magyar nyelvű kiadás 15. fejezet, 5. kötet, 275. o.). A német kormány szerint amennyiben a víztestre jelentős hatással nem rendelkező használatokat a 2000/60 irányelv értelmében nem kell figyelembe venni, és a használatokhoz nem szükséges engedély, úgy azoknak nem lehet jelentős hatásuk a szomszédos különleges természetvédelmi területekre sem.

A Bíróság álláspontja

39 Emlékeztetni kell arra, hogy az irányelv 6. cikke (3) bekezdésének első mondata szerint megfelelő vizsgálatot kell folytatni minden olyan terv vagy program hatásait illetően, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként valószínűleg jelentős hatással lesz arra.

40 A Bíróság egy ítéletében már kimondta, hogy egy terv vagy program hatásainak megfelelő vizsgálatát arra az esetre írja elő az irányelv, ha fennáll annak a valószínűsége vagy veszélye, hogy az érintett természeti területre jelentős hatással lesz. Tekintettel különösen az elővigyázatosság elvére, ilyen veszély akkor áll fenn, ha objektív tényezők alapján nem zárható ki, hogy az adott terv vagy program jelentős mértékben hat az érintett területre (lásd a C-6/04. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 2005. október 20-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-9056. o.] 54. pontját).

- 41 Ebből következően az a feltétel, amelytől egy terv vagy egy program hatásának egy meghatározott természeti területen való vizsgálata függ, és amelynek értelmében a jelentős hatások hiányára vonatkozó kétely esetén el kell végezni a hatásvizsgálatot, nem teszi lehetővé a hatásvizsgálat elkerülését úgy, ahogy azt egyrészt a BNatSchG (2002) 10. cikke (1) bekezdése 11. pontjának b) alpontja, összefüggésben ugyanezen törvény 18. cikkével, másrészt a 10. cikke (1) bekezdése 11. pontjának c) alpontja a programok bizonyos kategóriái esetében lehetővé teszi, olyan kritériumokon alapján, amelyek alkalmatlanok annak biztosítására, hogy a tervek vagy programok valószínűleg nem lesznek jelentős hatással a védett természeti területekre.
- 42 Rá kell mutatni többek között arra, hogy a BNatSchG (2002) 10. cikke (1) bekezdése 11. pontjának b) és c) alpontja kizárja a hatásvizsgálati kötelezettségből azokat a programokat, amelyek egyrészt olyan, a természetbe és a tájba való beavatkozásból állnak, amelyek nem foglalják magukban a földfelszín formájának vagy használatának megváltoztatását, vagy a felszíni talajréteghez kötődő talajvízszint megváltoztatását, másrészt a berendezésekre vagy a vizek használata vonatkozó programokat, mivel nem függenek engedélyezéstől. Azonban nem tűnik úgy, hogy a vizsgálati kötelezettség alóli mentesülés kritériumai biztosíthatnák, hogy az említett programok valószínűleg nem lesznek jelentős hatással a védett természeti területekre.
- 43 A BImSchG értelmében nem engedélyköteles berendezéseknél az a körülmény, hogy a szöveg előírja annak az ellenőrzését, hogy megakadályozták-e azokat a környezetkárosító hatásokat, amelyek elkerülését a technika állása lehetővé teszi, illetőleg a legalacsonyabb szintre csökkentették-e azokat, amelyek elkerülését a technika állása nem teszi lehetővé, nem elegendő az irányelv 6. cikkének (3) bekezdésében előírt kötelezettség betartásához. A BImSchG-ban előírt ellenőrzési kötelezettség ugyanis nem biztosítja, hogy egy ilyen berendezésre vonatkozó program nem veszélyezteti a védett természeti terület sértetlenségét. Főként az annak ellenőrzésére vonatkozó kötelezettség, hogy a legalacsonyabb szintre csökkentek-e azok a káros hatások, amelyeknek az elkerülését a technika állása nem teszi lehetővé, nem biztosítja, hogy egy ilyen program nem jár az említett veszélyeztetéssel.

- 44 A WHG alapján nem engedélyköteles vízhasználatok esetében az a tény, hogy csekély mennyiségű vízre vonatkozó használatról van szó, önmagában nem zárja ki, hogy a használatok valamelyike jelentős hatást gyakorolhat védett természeti területekre. Még ha az ilyen vízhasználatok nem is lennének jelentős hatással egy víztest állapotára, akkor sem lehet arra következtetni, hogy ne lehetnének jelentős hatással a szomszédos védett természeti területekre.
- 45 Az előzőekre tekintettel meg kell állapítani, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság nem megfelelően ültette át a nemzeti jogszabályába az irányelv 6. cikkének (3) bekezdését a különleges természetvédelmi területen kívül megvalósított bizonyos programok esetében.

A második kifogásról

A felek érvei

- 46 A Bizottság előterjeszti, hogy a BNatSchG (2002) 36. cikke nem megfelelően ülteti át az irányelv 6. cikkének (3) és (4) bekezdését, mivel csak abban az esetben zárja ki a kibocsátást okozó berendezések engedélyezését, ha azok várhatóan jelentős hatással lesznek egy, a berendezések üzemelési hatókörében elhelyezkedő, különleges természetvédelmi területre.
- 47 Ebből következően ugyanakkor az ilyen hatókörön kívül okozott kibocsátást, az irányelv említett rendelkezéseit megsértve, nem veszik figyelembe.

- 48 A német kormány kijelenti, hogy az anyagi ártalmak ellenőrzését, amelyeket a légszennyezés és a zaj egy berendezés hatókörében okoznak, esetről esetre kell elvégezni valamennyi helyi adat, valamint a berendezés által kibocsátott különböző szennyező anyagok figyelembevételével. A gyakorlatban csak akkor lehet engedélyezni anyagi ártalommal járó programot, ha az nincs káros hatással az irányelv által védett javakra.

A Bíróság álláspontja

- 49 Rá kell mutatni, hogy jóllehet a BNatSchG (2002) 36. cikke szerint a kibocsátást okozó berendezések csak akkor nem engedélyezhetők, ha ez utóbbiak valószínűleg alkalmasak arra, hogy az e berendezések hatókörében elhelyezkedő védett természeti területekre jelentős hatást gyakoroljanak, engedélyezhetők azonban azok a berendezések, amelyek kibocsátása egy ilyen hatókörön kívül található védett területet érint, anélkül hogy figyelembe vennék a kibocsátások ilyen területekre gyakorolt hatását.
- 50 Ebben a tekintetben meg kell állapítani, hogy a német szabályozás által létrehozott rendszer, mivel a műszaki körlevelekben, többek között a berendezésekhez kapcsolódó általános kritériumok alapján, meghatározott hatókörön belüli kibocsátásokra vonatkozik, nem tűnik alkalmasnak az irányelv 6. cikke (3) és (4) bekezdése tiszteletben tartásának biztosítására.
- 51 Tudományosan ellenőrzött kritériumok hiányában azonban, amelyekről a német kormány nem tesz említést, és amelyek lehetővé tennék annak előzetes kizárását, hogy az érintett berendezés hatókörén kívüli védett természeti területet érintő kibocsátások erre a területre jelentős hatással legyenek, a nemzeti jog által a kérdéses területen létrehozott rendszer mindenesetre nem biztosítja, hogy az azokra a berendezésekre vonatkozó programok és tervek, amelyeknek a kibocsátása az e berendezések hatókörén kívüli védett természeti területeket érinti, nem veszélyeztetik az érintett természeti területek sértetlenségét az irányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében.

- 52 Következésképpen meg kell állapítani, hogy az irányelv 6. cikkének (3) bekezdését nem megfelelően ültették át.

A harmadik kifogásról

- 53 A Bizottság felrója a Németországi Szövetségi Köztársaságnak, hogy nem megfelelően ültette át az irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontjában előírt kötelezettséget, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket bizonyos állatfajok szigorú védelmi rendszerének létrehozása érdekében, megtiltva a párzási, költő- vagy pihenőhelyek károsítását vagy elpusztítását. A Bizottság szerint ez a rendelkezés arra kötelezi a tagállamokat, hogy ne csak a szándékos, hanem a nem szándékos tevékenységet is megtiltsák. A Bizottság előterjeszti, hogy a BNatSchG (2002) 43. cikkének (4) bekezdése nem tartja tiszteletben az irányelv 12. cikkének (1) bekezdésének d) pontját, mivel bizonyos eltéréseket engedélyez a területeket védő szabálytól „azzal a feltétellel, hogy az állatok párzási, költő- vagy pihenőhelyeire nem gyakorol szándékos hatást”.
- 54 A német kormány rámutat, hogy az irányelv 12. cikke (1) bekezdése d) pontjának átültetése a Németországi Szövetségi Köztársaság egész területén a szándékos tevékenységekre korlátozódik, amely szerinte összhangban van ezzel a rendelkezéssel, mivel az nem írja elő az említett természeti területek nem szándékos károsításának vagy elpusztításának belefoglalását a létrehozott védelmi rendszerbe. Álláspontja szerint ellentétes volna az arányosság elvével azon értelmezés, amely szerint a nem szándékos tevékenységek is tilosak.
- 55 Ebben a tekintetben elegendő azt megállapítani, hogy a Bíróság már kimondta, hogy az irányelv 12. cikkének (1) bekezdése d) pontjában érintett tevékenységek nemcsak a szándékos tevékenységek, hanem azok is, amelyek nem szándékosak (lásd a C-6/04. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 2005. október 20-án hozott

ítélet [EBHT 2005., I-9056. o.] 73–79. pontját). Azáltal, hogy nem korlátozta a szándékos tevékenységekre az irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontjában előírt tilalmat, ellentétben az említett cikk a) és c) pontjával, a közösségi jogalkotó azt a szándékát bizonyította, hogy a párási, vagy pihenőhelyek számára fokozott védelmet kíván nyújtani a károsításukra vagy elpusztításukra irányuló tevékenységekkel szemben. Tekintettel a biológiai sokféleség védelmének céljára, amelynek megvalósítására irányul az irányelv, egyáltalán nem aránytalan, hogy a 12. cikk (1) bekezdésének d) pontjában előírt tilalmat nem korlátozták a szándékos tevékenységekre.

- 56 E körülmények között el kell fogadni az irányelv 12. cikke (1) bekezdése d) pontjának helytelen átültetésére vonatkozó érvet.

A negyedik évről

- 57 A Bizottság felrója a Németországi Szövetségi Köztársaságnak, hogy a BNatSchG (2002) 43. cikkének (4) bekezdésében két olyan eltérést állapított meg az e törvény 42. cikkének (1) bekezdésében előírt tilalom alól, amelyek nem veszik kellően figyelembe azokat a feltételeket, amelyeknek az irányelv 16. cikke értelmében engedélyezett eltéréseknek eleget kell tenniük. Ebben a tekintetben a Bizottság közelebbről a fajok védelmi rendszerétől való, a német jogban biztosított eltérésekre utal, amelyek a BNatSchG (2002) 19. cikkének megfelelően engedélyezett beavatkozások végrehajtási cselekményeire, illetőleg az ugyanazon törvény 30. cikke alapján engedélyezett intézkedések végrehajtására vonatkoznak.
- 58 A német kormány válasza szerint a BNatSchG (2002) 43. cikkének (4) bekezdésében előírt két eltérés tárgyát képező beavatkozások és intézkedések közigazgatási határozatok függvényei, amelyek elfogadásánál a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak be kell tartaniuk az irányelv 16. cikkében előírt feltételeket.

- 59 Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az említett irányelv negyedik és tizenegyedik preambulumbekzdéséből következik, hogy a veszélyeztetett természetes élőhelyek és fajok a Közösség természeti örökségét képezik, és veszélyeztettségük gyakran országhatárokon átívelő problémát jelent, ennél fogva a védelmét előmozdító intézkedések elfogadása valamennyi tagállam közös feladata. Következésképpen, amint azt a főtanácsnok indítványának 11. pontjában megállapította, az átültetés pontossága különös jelentőséggel bír a jelen ügghöz hasonló esetben, amikor a Közösség természeti örökségének kezelése saját területeik vonatkozásban az egyes tagállamok feladata (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet 25. pontját).
- 60 Ebből következik, hogy az élőhelyekről szóló irányelv tekintetében – amely a környezetvédelmi jog területén összetett és technikai szabályokat tartalmaz – a tagállamoknak különösen ügyelniük kell arra, hogy az irányelvet átültető jogszabályaik egyértelműek és pontosak legyenek (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben hozott ítélet 26. pontját).
- 61 Következésképpen még annak feltételezése esetén is, hogy a jelen esetben szóban forgó két eltérésnek olyan közigazgatási határozatok tárgyát kell képeznie, amelyek elfogadása során a hatáskörrel rendelkező hatóságok ténylegesen betartják azokat a feltételeket, amelyekhez az irányelv 16. cikke az eltérések engedélyezését köti, meg kell állapítani, hogy a BNatSchG (2002) 43. cikkének (4) bekezdése nem ír elő az említett 16. cikk által létrehozott kivételes rendszernek megfelelő jogi keretet. Ugyanis a nemzeti jog e rendelkezése nem teszi függővé a szóban forgó két eltérés engedélyezését az irányelv 16. cikkében előírt valamennyi feltételtől. Ebben a tekintetben elegendő hangsúlyozni, hogy a BNatSchG (2002) 43. cikkének (4) bekezdése az említett eltérések engedélyezésének egyedüli feltételeként azt írja elő, hogy az állatok, beleértve azok párási, költő-, lakó vagy pihenőhelyeit, és a különösen védett növényfajok ne legyenek kitéve emiatt szándékos veszélyeztetésnek.

- 62 Következésképpen el kell fogadni az irányelv 16. cikkének a német jogba való helytelen átültetésére vonatkozó kifogást.

Az ötödik kifogásról

- 63 A Bizottság utal a PftSchG 6. cikkének (1) bekezdésére, amely megtiltja az olyan növényvédő szer használatát, amely előreláthatóan ártalmas hatású az emberi vagy állati egészségre, a talajvízre, vagy más súlyosan káros hatással van, különösen a természeti egyensúlyra, mivel ez a fogalom a PftSchG 2. cikkének 6. pontja értelmében az állat- és növényfajokra egyaránt vonatkozik. A Bizottság előterjeszti, hogy e tilalom által a Németországi Szövetségi Köztársaság nem kellően egyértelműen ültette át az irányelv 12., 13. és 16. cikkét.
- 64 A német kormány vitatja ezen kifogás megalapozottságát, hangsúlyozva, hogy a Bizottság által hivatkozott rendelkezés általános tilalmat tartalmaz, amely lehetővé teszi az irányelv 12. és 13. cikkében előírt tilalmak betartását. A német kormány arra is utal, hogy a PftSchG 6. cikkének (1) bekezdése szerint a növényvédő szerek felhasználásánál a helyes szakmai gyakorlat szerint kell eljárni, és hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság elrendelheti az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy eleget tegyen a többek között az e rendelkezésben említett követelményeknek.
- 65 Ebben a tekintetben, ahogyan a jelen ítélet 60. pontja felidézte, a tagállamok fokozottan kötelesek ügyelni arra, hogy az irányelvet átültető jogszabályaik egyértelműek és pontosak legyenek.

- 66 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az irányelv 12., 13. és 16. cikke a szabályok koherens egészét alkotja (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben hozott ítélet 112. pontját). Az említett 12. és 13. cikk előírja a tagállamok számára, hogy szigorú védelmi rendszert hozzanak létre a növény- és állatfajok számára.
- 67 Rá kell mutatni, hogy a PftSchG 6. cikkének (1) bekezdése, amikor felsorolja, mely esetekben tilos a növényvédő szerek használata, nem határozza meg egyértelműen, konkrétan és szigorúan az irányelv 12. és 13. cikkében előírt védett fajok veszélyeztetésére vonatkozó tilalmakat.
- 68 Különösen nem tűnik úgy, hogy a növényvédő szerek használatának tilalma, amennyiben e használat előreláthatóan súlyosan károsítja a természeti egyensúlyt, ugyanolyan egyértelmű, pontos és szigorú lenne, mint a védett állatfajok párzási és pihenőhelye károsításának tilalma, amelyet az irányelv 12. cikke (1) bekezdésének d) pontja ír elő, vagy a védett növényfajok vadon élő példányai szándékos elpusztításának tilalma, amelyet az irányelv 13. cikke (1) bekezdésnek a) pontja ír elő.
- 69 Következésképpen el kell fogadni az ötödik kifogást, amennyiben az az irányelv 12. és 13. cikkeire vonatkozik.

A hatodik kifogásról

A felek érvei

70 A Bizottság felrója a Németországi Szövetségi Köztársaságnak, hogy megszegte az irányelv 12. és 16. cikkét, mivel nem értesítette a halászati szabályozás vonatkozó rendelkezéseiről, és nem ügyelt arra, hogy ezek a rendelkezések megfelelő halászati tilalmat tartalmazzanak.

71 A Bizottság előterjeszti, hogy három tartomány halászatáról szóló szabályozása nem felel meg az irányelvnek. Így Bajorországban a *coregonus oxyrhynchus* tudományos néven ismert hal nem szerepel az egész évben védett fajok között. Brandenburgban ugyanez a faj, valamint egy *unio crassus* nevű puhatestű nem védett. Bréma tartomány jogszabályai alapján a halászati tilalmi lista nem tartalmazza a tartományban védendő három fajt, azaz a két fent említett fajt és az *acipenser sturio* elnevezésű fajt. Ezenfelül e jogszabályok kifejezetten engedélyezik az *acipenser sturio* legalább 100 cm hosszúságú példányainak és a *coregonus oxyrhynchus* faj legalább 30 cm hosszúságú példányainak halászatát. Ezenkívül semmilyen információ nem áll rendelkezésre az esetleges halászati tilalmakról Berlin, Hamburg, Mecklenburg-Elő-Pomeránia, Alsó-Szászország, Észak-Rajna–Vesztfália, Saar-vidék, Szászország, Szász-Anhalt tartományokban. Ennélfogva nem fogadható el, hogy e tartományok szabályozása tartalmazza az irányelv 12. és 16. cikke rendelkezéseinek teljesítéséhez szükséges halászati tilalmakat.

72 A német kormány előterjeszti, hogy még ha engedélyezik is a szövetségi jog rendelkezései a tartományok számára különleges rendelkezések kiadását a halászati

jog tárgyában, e rendelkezéseket akkor is az irányelvnek megfelelően kell értelmezni. Ha a tartományok halászatról szóló rendelkezései megsértik egyes hal- és kagylófajok védelmét, amelyeket jogi szempontból a közösségi jog ír elő, akkor azok érvénytelenek a szövetségi jog megsértése miatt. Ebben az értelemben a BNatSchG (2002) olyan törvény, amely elsőbbséget élvez a tartományok jogával szemben. Tehát a BNatSchG (2002) 42. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában kimondott halászati tilalmat, amely az irányelv IV. mellékletében említett fajokra is vonatkozik, alkalmazni kell. Ennélfogva nem szükséges értesítést küldeni a tartományok e tárgyra vonatkozó rendelkezéseiről.

- 73 A német kormány kijelenti, hogy ügyelni fog arra, hogy a tartományok halászatról szóló rendelkezéseit módosítsák, amennyiben azok nem tartják be az irányelv vagy a szövetségi jog feltételeit, mint például Bréma tartománynak a Bizottság által vitatott szabályozása esetében.

A Bíróság álláspontja

- 74 Az nem vitatott a jelen esetben, hogy a *coregonus oxyrhynchus*, az *unio crassus*, valamint az *acipenser sturio unio*, amelyek az irányelv IV. mellékletének a) pontjában szerepelnek, Németországban fellelhető fajok.
- 75 Ennélfogva e fajok esetében az irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának értelmében szigorú védelmi rendszert kell létrehozni, amely e fajok vadon élő példányai szándékos befogásának és megölésének minden formáját megtiltja.

- 76 Az iratokból következik, hogy az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártakor Bajorország szabályozása egész évben engedélyezte a halak kifogását, a halászati tilalom elfogadásáig. A *coregonus oxyrhynchus* esetében azonban nem volt halászati tilalom. Brandenburg tartományban e faj, valamint az *unio crassus* esetében sem volt halászati tilalom. A német kormány Bréma tartomány szabályozása esetében elismeri, hogy az nem felelt meg az irányelvnek.
- 77 A német kormány észrevételének megfelelően, a BNatSchG (2002) 42. cikkének (1) bekezdése megtiltja különösen a szigorú védelmi rendszerhez tartozó olyan állatfajok befogását és megölését, mint amelyeket a jelen ítélet a 74. pontjában említ, azonban ugyanezen szövetségi törvény 39. cikkének (2) bekezdése alapján az állatvédelemről, a vadásatról és a halásatról szóló jogszabályok rendelkezéseit nem érintik e szakasz rendelkezései. Ez a szakasz azonban magában foglalja a BNatSchG (2002) 42. cikkét.
- 78 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a Németországban hatályban lévő normatív keret, amelyben egyidejűleg léteznek a közösségi joggal ellentétes regionális szabályok és egy közösségi jognak megfelelő szövetségi rendelkezés, nem alkalmas arra, hogy hatékonyan, egyértelműen és pontosan biztosítsa a jelen ügyben szóban forgó három faj számára az irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontjában előírt szigorú védelmet az e fajok vadon élő példányai szándékos befogásának vagy megölésének bármely formája vonatkozásában.
- 79 A jelen esetben megállapítható, hogy a német szabályozás nem felel meg az irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának, és nem teljesíti az eltérés alkalmazásának az irányelv 16. cikkében előírt feltételeit.

- 80 A többi tartománynak a Bizottsággal nem közölt halászati szabályozásai esetében nem lehet megállapítani, hogy azok révén nem teljesülnek az irányelv 12. és 16. cikkének rendelkezései, mivel semmilyen információ nem áll rendelkezésre az esetleges halászati tilalmakról ezekben a tartományokban, és mivel ahogy azt a jelen ítélet 77. pontjában felidézi, a BNatSchG (2002) megtiltja a *coregonus oxyrhynchus*, az *unio crassus* és az *acipenser sturio* fajok példányainak befogását vagy megölését.
- 81 Ebben a tekintetben rá kell mutatni, hogy az irányelv 23. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a főbb rendelkezéseit, amelyeket az irányelv által szabályozott területen fogadnak el. A Bizottság azonban nem erre a rendelkezésre alapozta a keresetét.
- 82 Ebből következik, hogy a jelen ítélet előző pontjaiban megjelölt korlátok között el kell fogadni a hatodik kifogást.
- 83 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Németországi Szövetségi Köztársaság:
- mivel az irányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerinti különleges természetvédelmi területeken kívül megvalósított egyes programok esetében nem írta elő az irányelv 6. cikke (3) és (4) bekezdésével összhangban a természeti területre gyakorolt hatások kötelező vizsgálatát, függetlenül attól, hogy az ilyen programok jelentős hatással lehetnek-e egy különleges természetvédelmi területre;

- mivel egy különleges természetvédelmi területen engedélyezte a kibocsátásokat, függetlenül attól, hogy azok jelentős hatással lehetnek-e a területre;

- mivel a fajok védelmére vonatkozó rendelkezések hatálya alól kizárt egyes, a védett állatok rovására nem szándékosan okozott zavaró hatásokat;

- mivel nem biztosította az irányelv 16. cikkében előírt eltérési feltételek betartását a különleges természetvédelmi terület védelmével összeegyeztethető egyes jogi aktusok esetében;

- mivel a növényvédő szerek felhasználására vonatkozó szabályozása nem veszi kellően figyelembe a fajok védelmét; és

- mivel nem ügyelt arra, hogy a halászatról szóló jogszabályai rendelkezései megfelelő halászati tilalmakat tartalmazzanak;

nem teljesítette az irányelv 6. cikkének (3) bekezdéséből, továbbá 12., 13. és 16. cikkéből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

- 84 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Németországi Szövetségi Köztársaságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) – A Németországi Szövetségi Köztársaság, mivel a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerinti különleges természetvédelmi területeken kívül megvalósított egyes programok esetében nem írta elő az irányelv 6. cikke (3) és (4) bekezdésével összhangban a természeti területre gyakorolt hatások kötelező vizsgálatát, függetlenül attól, hogy az ilyen programok jelentős hatással lehetnek-e egy különleges természetvédelmi területre;
- mivel egy különleges természetvédelmi területen engedélyezte a kibocsátásokat függetlenül attól, hogy azok jelentős hatással lehetnek-e a területre;
- mivel a fajok védelmére vonatkozó rendelkezések hatálya alól kizárt egyes, a védett állatok rovására nem szándékosan okozott zavaró hatásokat;

- mivel nem biztosította az irányelv 16. cikkében előírt eltérési feltételek betartását, a különleges természetvédelmi terület védelmével összeegyeztethető egyes jogi aktusok esetében;

- mivel a növényvédő szerek felhasználására vonatkozó szabályozása nem veszi kellően figyelembe a fajok védelmét;

- mivel nem ügyelt arra, hogy a halászatról szóló jogszabályai rendelkezései megfelelő halászati tilalmakat tartalmazzanak;

nem teljesítette a 92/43 irányelv 6. cikkének (3) bekezdéséből, továbbá 12., 13. és 16. cikkéből eredő kötelezettségeit.

2) A Bíróság a Németországi Szövetségi Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások